

פריעת ראש

גדרי איכות וכמות

צניעות. מחצר לחצר ודרך מבוי, דמשום בני מבוי איכא משום פריעת ראש וכיון דקלתה על ראשה שפיר דמי שהרי [אינה] שוהה שם כלום ואין שערותיה נראין כל כך (לפי) [לבני] מבוי בין הנקבים.

4. תוספות הרא"ש ברכות כד.

ואמר רב חסדא שוק באשה ערוה. דלא תימא פעמים שהאשה מגבהת בגדיה ואין דרכה להיות מכוסה קא משמע לן דהוי ערוה.

5. רמב"ם אישות פרק כד:יא-יב

ואלו הן הדברים שאם עשת אחד מהן עברה על דת משה--יוצאה בשוק ושיער ראשה גלוי...

ואיזו היא דת יהודית, הוא מנהג הצניעות שנהגו בנות ישראל; ואלו הן הדברים שאם עשת אחד מהן, עברה על דת יהודית: יוצאה לשוק או למבוי מפולש, וראשה פרוע ואין עליה רדיד כשאר הנשים, אף על פי ששיערה מכוסה במטפחת.

6. רמב"ם אישות יג:יא

מקומות שדרכן שלא תצא אשה בשוק בכופח שעל ראשה בלבד, עד שיהיה עליה רדיד החופה את כל גופה כמו טלית--נותן לה בכלל הכסות, רדיד הפחות בכל הרדידין

7. רמב"ם סוטה ג:ה

והיא עומדת ביניהן, בלא רדיד ולא מטפחת, אלא בבגדיה וכופח שעל ראשה, כמו שהאשה בתוך ביתה.

8. שלחן ערוך אורח חיים עה:ב

הגה: וה"ה [שאינן ערוה] השערות של נשים, שרגילין לצאת מחוץ לצמתן וכ"ש שער נכרית, אפי' דרכה לכסות.

1. כתובות דף ע"ב

מתני' ואלו יוצאות שלא בכתובה: העוברת על דת משה ויהודית. ואיזו היא דת משה? מאכילתו שאינו מעושר, ומשמשתו נדה ... ואיזוהי דת יהודית? יוצאה וראשה פרוע, וטווה בשוק...

גמ' ראשה פרוע דאורייתא היא! דכתיב: ופרע את ראש האשה, ותנא דבי רבי ישמעאל: אזהרה לבנות ישראל שלא יצאו בפרוע ראש! דאורייתא - קלתה שפיר דמי, דת יהודית - אפילו קלתה נמי אסור. אמר רבי אסי אמר ר' יוחנן, קלתה אין בה משום פרוע ראש. הוי בה רבי זירא, היכא? אילימא בשוק, דת יהודית היא! ואלא בחצר, אם כן, לא הנחת בת לאברהם אבינו שיושבת תחת בעלה! אמר אביי, ואיתימא רב כהנא: מחצר לחצר ודרך מבוי.

2. שיטה מקובצת שם

...דבלא קלתא אסור מן התורה ועם קלתא מותר מן התורה ואין בה משום פרוע ראש אבל דת יהודית אפילו קלתא נמי אסור ופי' קלתא כפה שמנחת על ראשה לכסות בה את השער. ע"כ:

וז"ל ריב"ש ז"ל לא נצרכה אלא לקלתה פי' ששערה מגולה בלי רדיד כדרך שאר הנשים אבל קלתה על ראשה בהא לאו דאורייתא אלא משום דת יהודית ע"כ:

וז"ל רש"י במהדורא קמא קלתה סל שמנחת את פלכה בו ומניחתו על ראשה כשהיא פרועת ראש אפילו קלתה נמי לא משום צניעות דאי אפשר שלא יראו שערותיה בין הנסרים

3. רבינו יהונתן לב: (בדפי הרי"ף)

קלתה, סל שמנחת בו את הפלך [גליון, ואת הפשתן] ומניחתו על ראשה כשהיא פרועת ראש. ודת יהודית אפילו קלתה נמי לא, משום

מה"ת, שוב ביקשתי ממנו לפרש מהו שערות שיצאו חוץ לצמתן, ואמר שהכוונה לשערות בצדדין או במצח אבל בראש גופא אסור מה"ת כל גילוי, ואמר לי שאוכל לפרסם דבר זה משמו

12. שו"ת שבט הלוי ה:קצט:א

ובתשובת תשורת שי (ח"א סי' נ"א וח"ב סי' ל"ח) דעתו נוטה דאם רוב הראש מכוסה, לית כאן עכ"פ איסור דאורייתא ... מכ"מ פשיטא דאיכא בזה מכ"מ דת יהודית דלא גרע מקלתה דהוא דבר שיש בו נקבים, או מטפחת בעלמא בלי רדיד, ועי"ז קצת שערותיהן מגולות, וקאמר בכתובות שם ולקמן סי' קט"ו דאיכא בכה"ג דת יהודית...

וראיתי למי שרצה להביא רא' דגם במקצת שערות מה"ת מכתובות ט"ו ע"ב דיוצאת וראשה פרועה סימן לבתולה, ובשטמ"ק הקשה דהא אסור מה"ת מופרע ראש האשה ותי' בשטמ"ק בשם הגאונים דזה דוקא בנשואות ולא בבתולות, ומאי קושיא הא גם בהנומא וראשה פרועה עיקר השערות מכוסות בהינומא ורק יוצאות השערות על כתפה להראות שהיא בתולה, וא"כ גם בנשואה אין כאן איסור תורה, אלא ע"כ דבנשואה כה"ג איסור תורה.

ובעניותי אין משם ראיה דהא התם היא עושה במכוון פעולה וצורה כזאת של יציאת שיערה שתראה כמו בתולה ששערותיהן מגולות ... נהי ודאי דלא גרע מדת יהודית כנ"ל ואיסור גמור הוא מכ"מ שיהי' בזה איסור תורה ממש אין לנו הוכחה.

9. זוהר פרשת נשא קכה:

א"ר חזקיה תונבא ליתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתיה דתתחזי משערה דרישה לבר ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא, ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא ביה גרים מסכנותא לביתא וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא וגרים מלה אחרא דשריא בביתא מאן גרים דא ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר, ומה בביתא האי כ"ש בשוקא

10. שו"ת אגרות משה אבן העזר א:נח

אך אף שהלמוד אפשר ליכא לפ"ז אף על יותר מטפח כפי המסתבר שחלק גדול מהראש לדין סוטה הוא הרבה יותר מטפח דהוא רוב הראש או לכה"פ קרוב לרוב הראש, מ"מ הא עכ"פ יש למילף דכל הראש הוא ממקומות המכוסים דהא לא מסוים איזו חלק מהראש הוא מקום שמגלות אלא דרשאות לגלות משהו מהראש באיזו מקום שהוא ... ולכן כיון שבדין מקומות המכוסים יש חלוק בין טפח לפחות לענין ראיה שלא בכוונה, עיין /או"ח/ בסימן ע"ה בב"ח ... לכן אף שעכ"פ נחשבו כל השערות מקום המכוסה מצד שלא מסוים אין להחשיב ערוה בפחות מטפח ... ולכן אין לאסור כשרוצה לגלות...

וכוונת הרשב"א ברכות דף כ"ד שכנגד השערות שמחוץ לצמתה שאינה מתכסה אין חוששין להם אבל אין ראיה משם שלא היו יוצאות משם דאפשר יצאו משם עד טפח ויותר אבל משבחה על שמכסה עיקר שערותיה המיפות אותה ... דלמא לא היתה לובשת אלא בגד אחד שהוא צמתה ומצמצם רק עיקר השערות

11. שו"ת תשובות והנהגות ב:תרצב

ולפני הרבה שנים היתה שמועה בעיה"ק ירושלים, על אחד שהתיר גילוי שערות עד טפח, ונכנסתי לרבינו החזון איש זצ"ל ושאלתי אותו מה דעתו בזה, וענה מיד שכל השערות אסורין בגילוי מדינא, ואלו שיצאו חוץ לצמתן אסורין ממנהג ישראל דור אחר דור, ושאלתי אותו אם האיסור במקצת שערות הוא מה"ת, והשיב שכן, הדבר אסור